

DE GESCHIEDENIS VAN KASTEEL SATERSLO IN SAASVELD

Foto: ©Albert Speelman - 2024.

Een publicatie van Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.

Auteur: John Nijhuis

Augustus 2025.

De geschiedenis van kasteel Saterslo in Saasveld.

*De ridderhofstad Saesvelt of Saasveld.
Het is niet bekend die deze tekening maakte.*

Op de plek van de St. Plechelmuskerk in Saasveld heeft vroeger kasteel Saterslo gestaan. De grachten zijn er nog.

Het kasteel is oorspronkelijk een middeleeuwse havezate en wordt voor het eerst vermeld in kronieken rond 1360–1361, als bisschop Jan van Arkel het belegert omdat Godeke van Saterslo ontrust veroorzaakt.

Na onderhandelingen worden kasteel en blokhuis ontmanteld.

Via erfopvolging komt het bezit bij de familie Van Reede die het kasteel herbouwt en uitbreidt. In 1514 onder leiding van Adriaan van Reede en later opnieuw na branden in 1523 wordt de burcht krachtiger herbouwd.

Het herbouwde huis Saterslo na de verwoesting in 1360.

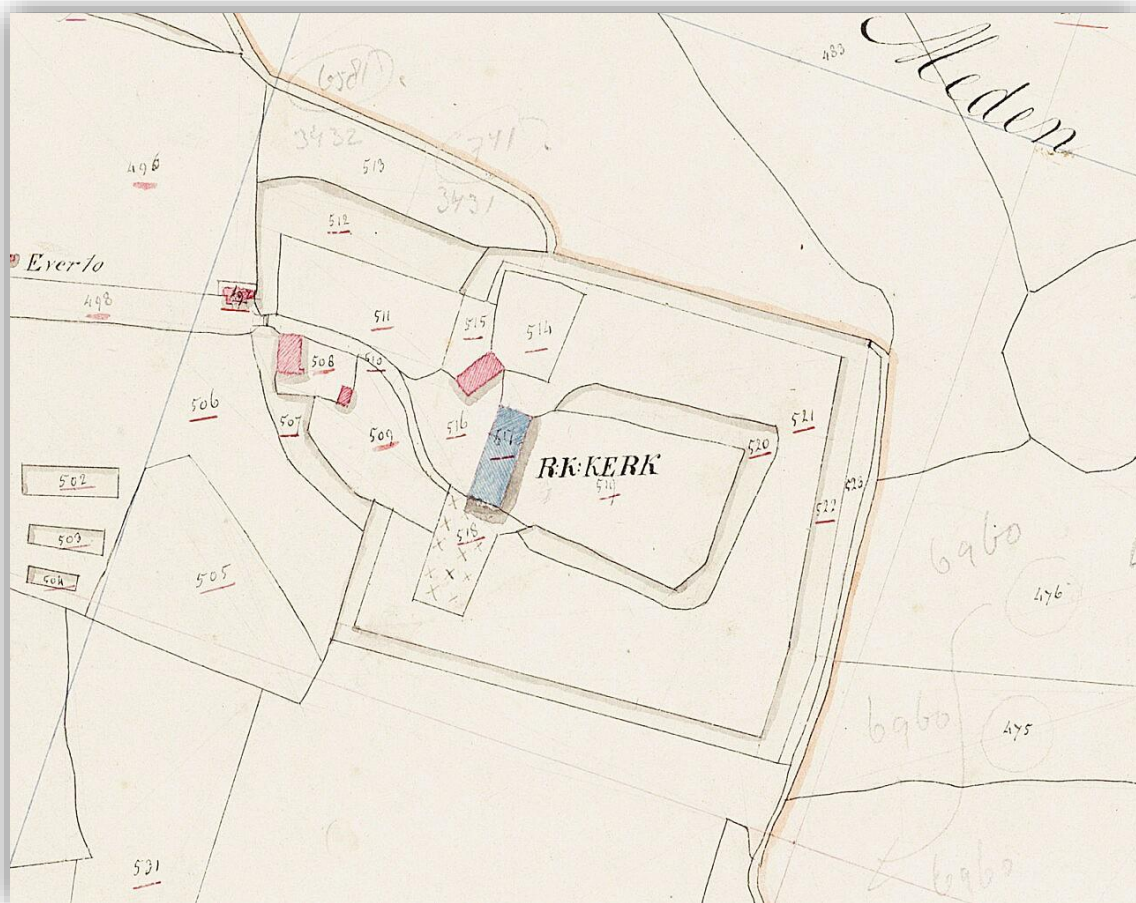
De broers Hendrik en Godert (Govert) van Reede raken in 1573 slaags met elkaar over de boedelverdeling van hun ouders. De Spaansgezinde Hendrik is domheer van Munster en vindt dat hij is benadeeld. Met Spaanse hulp verovert of bezet hij het (leegstaande) huis Saasveld (Saesveld). Hendrik trouwt in 1574 met de Elisabeth gravin van Mansfeldt en gedraagt zich als eigenaar van Saasveld.

In 1580, wanneer Twente door de verrader Rennenberg opnieuw in de frontlinies terechtkomt, verlangt de staatse Godert het beheer over het strategisch gelegen kasteel terug. Hendrik legt het verzoek van zijn broer en van stadhouder Rennenberg naast zich neer omdat hij 'het kasteel alleen wil behoeden voor een overval'.

Op 10 mei 1580 (vlak na het verraad van Rennenberg op 3 maart 1580) slaagt Godert erin het kasteel ongeschonden door de staatsgezinde drost van Twente, Goossen van Raesfelt, te laten innemen. Het wordt daarna door acht soldaten van de graaf Van Hohenlohe bewaakt om te voorkomen dat Spaanse soldaten zich er nestelen, maar in 1593 valt het huis opnieuw in Spaanse handen. Na de Tachtigjarige Oorlog wordt de familie Van Reede opnieuw met Saasveld beleend.

In 1735 koopt de familie Droste zu Vischering het goed, maar Adolf von Droste sloopt het huis definitief in 1817–1818. Daarmee verdwijnt het imposante kasteel met dubbele gracht en binnenplein. De poort blijft nog tot 1821 behouden.

De hoofdburcht is volgens achttiende-eeuwse tekeningen een omgracht vierkant complex bestaande uit een U-vormig gebouw met geveltoppen en zadeldaken en een losstaand poortgebouw. Op de binnenplaats, in de hoek van het hoofdgebouw en een zijvleugel, staat een traptoren met zeventig treden. Op een van de hoeken van het kasteel is een koepeltoren gebouwd. Het kasteel beschikt over een ridderzaal en een gewelfde kelder. Het poortgebouw heeft oorspronkelijk een ophaalbrug. Rondom de voorburcht en de hoofdburcht heeft nog een tweede gracht gelegen. Alleen deze buitengracht is behouden gebleven.

Een kadastrale kaart uit begin negentiende eeuw met de nog aanwezige dubbele gracht van kasteel Saterslo. Het slot zelf is reeds afgebroken.

De Saasvelder muntvondst.

De Tachtigjarige Oorlog zorgt decennia lang voor onzekerheid. In deze tijden verbergen kapitaalkrachtige edelen en koopmannen hun bezittingen in de grond om hun vermogen niet in verkeerde handen te laten vallen. Adriaan van Reede en zijn vrouw Julia zouden dat in 1593 - als prins Maurits met zijn 'geuzen' in aantocht is - mogelijk ook hebben gedaan.

De Saasvelder muntschat. Foto: RCE.

In 1936 wordt de Saasvelder muntschat ontdekt door de boer van Erve Detert die tijdens graafwerk stuit op een kruik met in totaal 134 zilveren en vier gouden munten. De Oudheidkamer Oldenzaal wordt eigenaar van de schat en exposeert deze. Helaas kunnen niet alle bezoekers zich bedwingen want door grijpgrage vingers wordt het aantal munten gereduceerd tot 86 stuks.

Wat staat er nu?

Op de voormalige kasteellocatie staat nu de St. Plechelmuskerk, als opvolger van de schuilkerk die al in de zeventiende eeuw binnen het kasteel is ingericht. De huidige kerk is uit 1926 en gebouwd op het kerkeiland dat wordt omringd door de oorspronkelijke buitengracht van Saterslo.

In de kerktuin liggen nog sporen van het vroegere kasteel; een vijver markeert de plek waar het slot heeft gestaan en monumentale bomen (zoals een honderdvijftig jaar oude beuk en plataan) flankeren de tuin. Verder zijn enkele bouwfragmenten van het kasteel in de pastorie verwerkt.

De St. Plechelmuskerk in Saasveld.

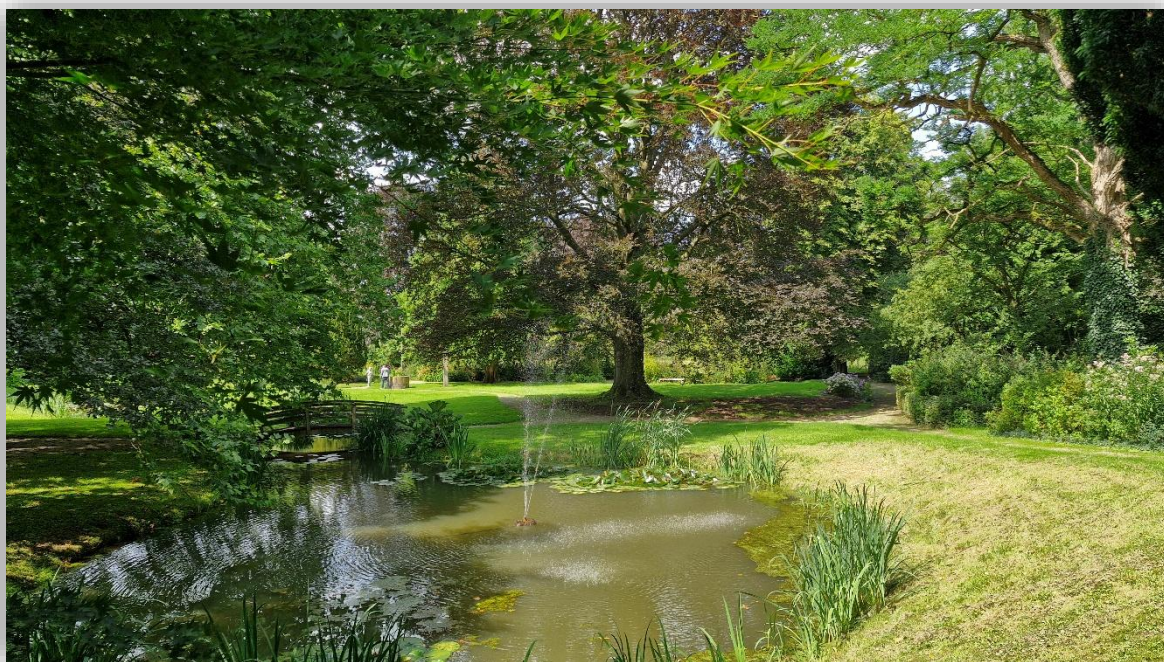
Het kerkeiland dat nog altijd omringd wordt door de oorspronkelijke buitengracht van kasteel Saterslo.

Een steen met het wapen van Van Reede bij de ingang van de kerk.

De waterput die met uitzondering van de bovenbouw nog origineel is.

De vijver in de kerktuin markeert de plek waar het slot ooit stond.

*De prachtige tuin achter
de St. Plechelmuskerk.*

*Een honderdvijftig jaar oude
beukenboom.*

Bronnen:

- * Marcel Tetteroo
- * Wikipedia
- * Canon van Nederland
- * 't Inschrien 1992.3
- * www.kasteleninnederland.nl

Foto's :

- * Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.